

ภาวะผู้นำของผู้บริหารในยุคดิจิทัล*

LEADERSHIP OF ADMINISTRATORS IN THE DIGITAL ERA

พระครูปลัดจักรพล สิริธโร¹

PhrakrupaladChakrapol Siritharo¹

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง¹

Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus, Thailand¹

¹Corresponding Author's Email: mahajakkapol.pon@mbu.ac.th

บทคัดย่อ

เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานของ ผู้บริหารจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน การที่องค์กรมีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำของผู้บริหารในยุคดิจิทัลนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่ช่วยสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน และส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารในยุคดิจิทัล เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมและพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบันการศึกษาพบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารในยุคดิจิทัลนั้นเป็นการแสดงออกของผู้บริหารถึงมีความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาการทำงานของตนเองเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันขององค์กร โดยองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร ประกอบด้วย 5 ด้าน 1) ด้านการรู้ดิจิทัล 2) ด้านการสื่อสารด้วยดิจิทัล 3) ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล 4) ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล 5) ด้านการพัฒนาองค์กรด้วยดิจิทัลภาวะผู้นำของผู้บริหารในยุคดิจิทัลนั้นจำเป็นต้องมีทักษะต่าง ๆ การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารในยุคดิจิทัลควรมีการพัฒนาใน 4 ด้านหลัก ประกอบด้วย 1) ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้วยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กรเพื่อบรรลุผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์ 2) ด้านการสื่อสารดิจิทัล ควรมีการใช้สื่อดิจิทัลในการดำเนินงานและการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์กร 3) ด้านการรู้ดิจิทัล ควรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเทคโนโลยีดิจิทัลและการสร้างนวัตกรรมให้กับองค์กร 4) ด้านการพัฒนาทักษะดิจิทัล ควรมีการวางแผนการพัฒนาบุคลากรด้านดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ, ผู้บริหาร, ยุคดิจิทัล

* Received 10 February 2025; Revised 9 March 2025; Accepted 17 March 2025

Abstract

Digital technology plays a crucial role in organizational operations, necessitating that executives adapt to technological advancements to enhance efficiency. In the digital era, leadership is a key factor that provides a competitive advantage and contributes to an organization's success. This study aims to examine digital leadership among executives as a guideline for preparing and developing leadership skills in alignment with modern technological advancements. The findings indicate that digital leadership among executives is reflected in their knowledge and understanding of digital technology, as well as their ability to leverage it for personal and organizational development to enhance competitiveness. Digital leadership consists of five key components: 1. Digital Literacy – Understanding and effectively utilizing digital technologies. 2. Digital Communication – Using digital tools for internal and external communication. 3. Digital Vision – Integrating digital technology into organizational strategies to achieve long-term goals. 4. Digital Culture Development – Fostering a work environment that embraces digital transformation. 5. Digital Organizational Development – Implementing digital solutions to drive organizational growth. To effectively develop digital leadership, four key areas should be emphasized: 1. Digital Vision – Executives should integrate digital technology into business operations to achieve strategic goals. 2. Digital Communication – Organizations should utilize digital media for both internal and external communication. 3. Digital Literacy – Employees should be actively involved in digital transformation and innovation within the organization. 4. Digital Skills Development – A well-structured plan for sustainable digital competency development among personnel should be implemented. By focusing on these areas, organizations can ensure their leaders are well-equipped to navigate the digital landscape and drive sustainable success.

Keyword: Leadership, Administrators, Digital Era

บทนำ

การที่องค์กรจะประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับผู้นำขององค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนและกำหนดทิศทางขององค์กรตามเป้าหมายที่มีการกำหนดไว้ (สมบุญ โตจิตร, 2564) ผู้นำนั้นมีบทบาทในการพัฒนาองค์กรในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านระบบเทคโนโลยี

สารสนเทศที่จำเป็นต้องการพัฒนาให้ทันยุคทันสมัยเพื่อสร้างโอกาสในการเติบโตขององค์กร เพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์กร และนำไปสู่การประสบความสำเร็จ (Hao and Yazdanifard, 2015) ผู้บริหารในยุคดิจิทัล มีความสำคัญในการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายขององค์กรและ การตัดสินใจ มีการวิเคราะห์บริบทขององค์กรเพื่อทราบปัญหาแล้วใช้วิธีการแก้ไข ปัญหาอย่างชาญฉลาด มีกระบวนการในการดำเนินงานให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้าน การศึกษา ในยุคดิจิทัลอย่างยั่งยืน โดยอาศัยการขับเคลื่อนของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสู่การเป็น วัฒนธรรมองค์กร การหาวิธีในการบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพบริบท ความต้องการ ของผู้เรียนและสังคม ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีไปสู่ห้องเรียนผ่านการจัดการ เรียนรู้ที่หลากหลาย มุ่งพัฒนาครูให้มีคุณลักษณะตามมาตรฐานด้านการใช้เทคโนโลยีในยุค ดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีภาวะผู้นำ จะนำพาสถานศึกษาไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม (สุกัญญา แซ่ม้อย, 2561)

ในยุคที่สังคมมีความเป็นพลวัต ทั้งเศรษฐกิจและสังคม วัฒนธรรม การคมนาคม การติดต่อสื่อสาร ที่ส่งผลกระทบกับการดำเนินชีวิตโดยเฉพาะด้านการศึกษา ที่ต้องสร้าง เยาวชน ให้มีคุณภาพ ทั้งความคิดสร้างสรรค์ ทักษะ การแก้ปัญหา สมรรถนะในการแข่งขัน สู่ ตลาดแรงงาน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ในการส่งเสริมให้บุคลากร ใน องค์กรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อ ประสานงาน การทำงาน และให้ครูมีการใช้ เทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนรู้ การสื่อสาร การจัดการสารสนเทศ สามารถเข้าถึงแหล่ง เรียนรู้และนำมา ปรับใช้ในชีวิตประจำวันให้มีประสิทธิภาพ โดยมีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้ (เอกชัย กี่สุขพันธ์ , 2559) กล่าวว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหาร สถานศึกษานำเทคโนโลยีมาบริหารงานในองค์กร ทั้งการ จัดการเรียนรู้ของครู การจัด สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ การบริหารจัดการฐานข้อมูล ขององค์กรเพื่อประกอบการ ตัดสินใจ การจัดการความรู้ในงานต่าง ๆ (สุกัญญา แซ่ม้อย, 2561) กล่าวว่า ภาวะผู้นำยุค ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ภาวะผู้นำที่ผู้บริหารสามารถปรับตัวให้พร้อมรับการ เปลี่ยนแปลง สนับสนุนการนำ เทคโนโลยีสู่ห้องเรียนยุคดิจิทัลและการบริหารในสถานศึกษา อำนวยความสะดวกในการ ปฏิบัติงานทั้งด้านการจัดการเรียนการสอนของครูนำไปสู่การสร้าง นวัตกรรมเพื่อการจัดการ เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้กับผู้เรียน (दारुवरण ถวิลการ, 2564) กล่าวว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล หมายถึง ภาวะ ผู้นำที่มี การบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างการเรียนรู้แก่ผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดิจิทัล มีความ สะดวก รวดเร็วในการทำงาน การให้บริการ และสร้างสรรค์สู่การพัฒนาวัฒนธรรมเพื่อ พัฒนา การศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด จากสถานการณ์ในปัจจุบัน ที่เทคโนโลยีมีส่วนในการ พัฒนาสถานศึกษาทั้งในการ บริหารจัดการ การจัดเก็บสารสนเทศ การเผยแพร่ข้อมูล และการ จัดการเรียนการสอน ทำให้ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจะต้องให้ความสำคัญ สนับสนุน ส่งเสริม เพื่อเพิ่ม โอกาสในการแข่งขันและทันต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งผู้นำเป็นผู้ที่มี

ความสำคัญอย่างยิ่งในการ พัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานในองค์กร โดยมีความสำคัญ ดังนี้ (ครรชิต มาลัยวงศ์, 2549) กล่าวว่า ผู้บริหารมีความสำคัญในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อการบริการทางการศึกษา การวางแผนและการตัดสินใจในการบริหาร ซึ่งต้อง อาศัยระบบฐานข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ ซึ่งมีความถูกต้อง น่าเชื่อถือทันต่อสถานการณ์ ส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน อำนวยความสะดวกในการจัดหาทรัพยากร ให้เพียงพอกับการใช้งานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2556) กล่าวว่า ความสำคัญของผู้บริหารและความต้องการของ สังคมปัจจุบัน คือ การเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพในการใช้เทคโนโลยี มีความจำเป็นต้องการกระตุ้น และเอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคสังคมแห่งความรู้และการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ภายนอกที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้อื่นบรรลุเป้าหมายในยุคดิจิทัล โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) ต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน การให้บริการ การทำงานร่วมกัน และการพัฒนาตนเอง

ภาวะผู้นำของผู้บริหารในยุคดิจิทัล ซึ่งเป็น ทักษะสำคัญในการนำเทคโนโลยีมา พัฒนาการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา หากผู้บริหาร แสดงออกถึงการมีภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล จะสามารถสร้างความเชื่อมั่น สร้างภาพลักษณ์ที่ดี ในการเป็นผู้บริหาร เพราะเป็นการแสดงถึงการพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ ก้าวทันเทคโนโลยีในยุค โลกาภิวัตน์และนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา การจัดหาสื่อและเทคโนโลยี ทางการศึกษาให้เพียงพอต่อการใช้งานของครูในการจัดการเรียนการสอน อันเป็นข้อได้เปรียบ ทางกลยุทธ์ในการแข่งขันทางการจัดการศึกษาในปัจจุบันและการปฏิบัติหน้าที่ของครูอย่างมี ประสิทธิภาพ ตัวครูเองจึงจำเป็นต้องมีคุณสมบัติของสมรรถนะหลักตามที่สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด ซึ่งถือเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของบุคคลต่อการปฏิบัติงานที่พึงมี เพราะเป็นการแสดงออกถึงสมรรถนะในการทำงานของบุคคล ทั้งความรู้ ความสามารถ ความ ชำนาญในงานเฉพาะด้าน การทำงานร่วมกับผู้อื่นให้เกิดสัมพันธภาพที่ดี การพัฒนาตนเอง อยู่เสมอเพื่อเพิ่มพูนทักษะความสามารถในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา สิ่งเหล่านี้ถูกพัฒนา ส่งเสริมจากผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งในด้านการพัฒนาตนเอง และด้าน การพัฒนาวิชาชีพ ผลการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้กระทบทั้งทางบวกและทางลบ แต่ละประเทศต้องเรียนรู้เพื่อ ปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทาย จากกระแสโลก โดยปัจจัยสำคัญที่จะสามารถเผชิญกับ การเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าวได้คือ การพัฒนาการศึกษาซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพื่อให้สังคมและ ประเทศชาติมีความก้าวหน้า การศึกษาในยุคใหม่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมุ่งหวังให้สังคมเป็นสังคมแห่งข้อมูลข่าวสาร มีการเปลี่ยนแปลงทาง ค่านิยม วัฒนธรรม ความเชื่อ รวมทั้งแนวทางการดำเนินชีวิต อีกทั้งระดับ การศึกษา ความต้องการ ของบุคคล ผู้บริหารองค์กรในปัจจุบันต้องมีการเตรียมพร้อมรับมือให้

สามารถบริหารจัดการองค์กรให้ ดำรงอยู่ในสังคม ปัจจุบันและอนาคตได้ (มัทนา วัฒนอมศักดิ์, 2550) ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีทางการศึกษา เนื่องจากการใช้เทคโนโลยีในการศึกษานั้น สามารถช่วยใน การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (Polly, 2010)

ผู้เขียนจึงสนใจศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลให้มีวิสัยทัศน์ เกิดทักษะ และมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีกับการ บริหารสถานศึกษา และการพัฒนาสมรรถนะหลักของครูในสถานศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ ส่งผลให้องค์กรบรรลุเป้าหมายและเกิดความก้าวหน้าทาง วิชาชีพ

ภาวะผู้นำ

ผู้บริหารต้องรับมือกับความ เปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในปัจจุบัน เป็นผู้นำด้วยการมีวิสัยทัศน์ ไม่กลัวที่จะเรียนรู้ เทคโนโลยีใหม่ ๆ กล้าที่จะทดลอง สนับสนุน ส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรมีการใช้เทคโนโลยี เพื่อการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ และใช้ในการจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับ ทิศทางการจัดการศึกษาในปัจจุบันภาวะผู้นำจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานของผู้บริหารที่จะขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมายและความสำเร็จ

ภาวะผู้นำเป็นการที่บุคคลสามารถโน้มน้าว ชักจูงผู้ตาม ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือผู้ร่วมงานให้มีความเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน และปฏิบัติตามที่ผู้นำโน้มน้าวเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุชนา โกมลวนิช, 2563) โดยลักษณะของผู้นำนั้นจะมีความแตกต่างหรือมีความพิเศษกว่าบุคคลทั่วไป มีการใช้อำนาจหน้าที่จากบทบาทและตำแหน่งของตนเองในการสร้างความร่วมมือและทำให้ผู้อื่นเกิดการยอมรับในตนเอง อีกทั้งผู้นำยังควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความคิดริเริ่ม เป็นผู้ที่กล้าที่จะตัดสินใจ มีวิธีการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้อื่นให้ปฏิบัติตามแนวทางที่ตนเองกำหนดขึ้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน (ธีรศักดิ์ อุปรมย์ อุปมัยอริชัย และ สุชาติ บางวิเศษ, 2563)

ภาวะผู้นำนั้นมีความเกี่ยวข้องกับ 3 ส่วนอย่างต่อเนื่องที่มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ได้แก่ ผู้นำ (Leaders) ผู้ตาม (Follows) และสถานการณ์ (Situations) ซึ่งความเกี่ยวข้องที่เกิดขึ้นนั้นจะนำไปสู่การเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และผลการดำเนินงานตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (สุธรรม ธรรมทัศนานนท์, 2564)

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) (2549, หน้า 56) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผู้นำคือ ผู้ชักพาให้คนอื่นเคลื่อนไหวหรือกระทำการในทิศทางที่ผู้นำกำหนดเป้าหมายไว้ มีศิลปะ มีอิทธิพลต่อกลุ่มชน เพื่อให้พวกเขามีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามต้องการ

หลายคนมีบทบาทเป็นผู้นำกันแล้ว เช่น เป็นผู้อำนวยการ ผู้นำสมาคม ผู้นำวัดและแม้กระทั่งเป็นหัวหน้าครอบครัวก็จัดว่าเป็นผู้นำ

พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงฺคโล) (2548 หน้า, 121-122) ได้กล่าวถึงผู้นำไว้น่าสนใจว่า นายสารสิทธิ์ดี คือผู้ที่สามารถขบถเทียมมาให้สามารถบรรทุกสิ่งของได้มาก ไปถึงจุดหมายปลายทางได้รวดเร็วและปลอดภัย เพราะมีคุณสมบัติของนายสารสิทธิ์ดีสามารถ หรือนายวงดนตรีที่ดีคือ ที่สามารถควบคุมวงดนตรีหลายชิ้นหลายคน เป็นวงใหญ่ ให้บรรเลงเพลงได้ไพเราะเพราะพริ้ง สะกดใจผู้ฟังให้เคลิบเคลิ้ม เป็นสุข หรือให้บรรเลงเพลงได้เร้าใจถูกใจผู้ฟังให้สนุกสนานเพราะเป็นนายวงดนตรีที่มีความสามารถ กล่าวคือ มีสถานะเป็นผู้นำสูง ฉันทิหัวหน้าฝ่ายบริหารตลอดถึงหัวหน้างานทุกระดับขององค์กรที่จะสามารถปกครองบังคับบัญชาผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา และสามารถบริหารจัดการ กิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ขององค์กรให้บรรลุผลดี มีประสิทธิภาพสูงก็จะต้องเป็นผู้มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำที่ดีคือมีประมุขศิลป์สูง ฉันทิ

นางอรุณ ไขพิมพ์ (2555) กล่าวโดยสรุป ผู้นำ หมายถึง ผู้มีกลยุทธ์ มีศิลปะ มีอิทธิพลสามารถชักนำผู้อื่นได้ให้เขาเกิดความวางใจ เชื่อใจ พร้อมทั้งให้ความเคารพนับถือ ให้ความร่วมมือทุกด้าน และให้เขาเกิดความมั่นใจในความสามารถในการเป็นผู้นำของตน ซึ่งสามารถสร้างความสำเร็จแก่ตนและผู้นับถือตามนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้

วินา สุทธิโพธิ์ (2561) คำว่า ผู้นำ สรุปได้ว่า ผู้นำ หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้ง หรือได้รับการยอมรับจากสมาชิกในกลุ่มให้เป็นผู้นำ โดยจะมีลักษณะและความสามารถพิเศษในการจูงใจหรือใช้อิทธิพลชักนำให้สมาชิกในกลุ่มปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในสิ่งที่ต้องการด้วยความเต็มใจเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย

ขอพิ ราเชะ (2560) สรุปได้ว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งและมีความสามารถในการชักจูงหรือชักนำบุคคลอื่นหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อองค์กร

สรุปได้ว่าภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลสามารถจูงใจ โน้มน้าวผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงานให้มีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกับตน ซึ่งผู้นำควรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีความคิดริเริ่ม และกล้าตัดสินใจ เพื่อที่จะทำให้ผู้อื่นยอมรับตนเองได้

ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล

ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารองค์กรในการมีความรู้ความเข้าใจด้านเทคโนโลยีดิจิทัล มีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กร เพื่อพัฒนาการดำเนินงานและขับเคลื่อนผู้ที่มีส่วน

เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม (ภุริรัตน์ สุกใส, 2565) ภาวะผู้นำดิจิทัลเป็นหนึ่งในคุณลักษณะของผู้บริหารในยุคดิจิทัลที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะด้านดิจิทัลในการใช้เครื่องมือแพลตฟอร์มด้านเทคโนโลยีในการบริหารจัดการ การสื่อสาร และการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด (จิตติมา วรรณศรี, 2564) ผู้นำในยุคดิจิทัลนั้นเป็นลักษณะของผู้บริหารที่สามารถเรียนรู้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง (Kerdtip, 2006) และสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารองค์การได้ (ยงยุทธ นฤทธิมนตรี, กษม ชนวงค์ และกฤษดา ปุริสาร, 2565) ซึ่งในกระบวนการบริหารงานนั้นจะต้องเผชิญกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (Nak Ai, 2006) โดยคุณลักษณะของผู้นำในยุคดิจิทัลนั้นมีดังนี้ (Sieber, Kaganer and Zamora, 2013)

1. มีการพัฒนาความคล่องด้านดิจิทัล (Become digitally fluent) การที่ผู้นำมีความคล่องทางด้านดิจิทัลนั้นจะช่วยให้สามารถเกิดการบูรณาการทางความคิดและเป็นประโยชน์ในการจัดการ และการดำเนินการต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

2. มีความเข้าใจในเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงสังคม (Understand how technology is transforming society) การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และสังคมนั้นถือเป็นการเปลี่ยนแปลงพื้นฐานที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของธุรกิจ เศรษฐกิจ องค์กร และคน

3. มีความเต็มใจที่จะทดลองสิ่งใหม่ ๆ (Willingness to experiment) การใช้เครื่องมือทางด้านเทคโนโลยีและโซเชี่ยลมีเดียจะช่วยให้พัฒนาการทำงาน การให้บริการ และเป็นประโยชน์ต่อองค์กรอย่างมาก จึงมีความจำเป็นที่จะทดลองสิ่งใหม่ ๆ เพื่อนำมาอำนวยความสะดวกและพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. มีการส่งเสริมสภาพแวดล้อมแบบรวมพลัง (Promote collaborative environment) เป็นการนำเทคโนโลยีมาเป็นองค์ประกอบในทุกขั้นตอนการทำงานขององค์กร รวมถึงการกำหนดกลยุทธ์ขององค์กรด้วย

5. มีขีดความสามารถใหม่ (Develop new capabilities) การที่ผู้นำมีขีดความสามารถใหม่จะเป็นการกระตุ้นให้บุคลากรภายในองค์กรได้พัฒนาสมรรถนะและความสามารถด้านดิจิทัลให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ภายในองค์กรมากขึ้น

องค์ประกอบของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ (Zhu, 2017)

1. วิสัยทัศน์ (Vision) วิสัยทัศน์ถือเป็นทิศทาง และแนวทางในอนาคตขององค์กร ซึ่งผู้นำควรกำหนดทิศทางที่เหมาะสมต่อสถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ อีกทั้งในยุคดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

2. พื้นฐานความรู้ (Wisdom) พื้นฐานด้านความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ของผู้นำจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ดังนั้นผู้นำจึงควรมีการค้นคว้าความรู้ใหม่เพิ่มเติมอยู่เสมอเพื่อให้เกิดองค์ความรู้และมุมมองที่หลากหลาย

3. ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) การมีความคิดสร้างสรรค์ของผู้นำดิจิทัลเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น และทำให้ค้นพบวิธีใหม่ ๆ ในการบริหารจัดการหรือแก้ปัญหาภายในองค์กร

4. ความเอาใจใส่ (Empathy) ผู้นำควรมีความเอาใจใส่และมีความเข้าใจในองค์กรผ่านการรับฟังความคิดเห็น และการตั้งข้อสรุป นอกจากนี้ยังควรเข้าใจจุดอ่อน-จุดแข็งและความสามารถของบุคลากรภายในองค์กรเพื่อมองเห็นภาพรวมในการทำงาน และสามารถวางแผนในการป้องกันอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นในการทำงานได้อย่างตรงจุด

5. การทำงานร่วมกัน (Collaboration) ผู้นำควรโน้มน้าว กระตุ้น และสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรภายในองค์กรมีการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อที่จะสามารถบรรลุเป้าหมายขององค์กรภายใต้ภารกิจขององค์กรได้ พร้อมทั้งสามารถทำให้องค์กรสามารถจัดการกับสถานการณ์ที่มีความไม่แน่นอนเพื่อตอบสนองความท้าทายใหม่ ๆ ตลอดเวลา

สรุปได้ว่าภาวะผู้นำยุคดิจิทัลเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารองค์กรที่มีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล มีความคิดสร้างสรรค์ มีความรู้ความเข้าใจด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่อย่างเสมอ เป็นผู้ที่เปิดรับและมีการพัฒนาความคล่องด้านดิจิทัลของตนเองอยู่ตลอด อีกทั้งยังมีความพร้อมที่จะปรับตัว และมีความกล้าที่จะลองสิ่งใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถใหม่ของตนเองและองค์กร โดยผู้นำดิจิทัลจะเป็นผู้กระตุ้นให้บุคลากรภายในองค์กรได้พัฒนาสมรรถนะและความสามารถด้านดิจิทัลไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์กับองค์กรให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ภาวะผู้นำของผู้บริหารในยุคดิจิทัล

องค์กรที่มีความเป็นดิจิทัลนั้นจะมีลักษณะเด่นในการกระจายอำนาจในการตัดสินใจไปยังผู้ปฏิบัติงานเนื่องจากองค์กรมีความพร้อมและความเพียงพอด้านข้อมูลสารสนเทศ ดังนั้นผู้ปฏิบัติงานจึงสามารถดำเนินการตัดสินใจเองได้โดยไม่ต้องรอส่งข้อมูลไปถึงผู้บริหาร อีกทั้งยังทำให้สามารถส่งข้อมูลผลลัพธ์ได้อย่างรวดเร็ว (บวร ปภัสราทร, 2561)

ภาวะผู้นำของผู้บริหารในยุคดิจิทัลเป็นการแสดงออกของผู้บริหารถึงความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลพร้อมทั้งมีการโน้มน้าวและชักจูงให้บุคลากรในองค์กรมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาการทำงานและขีดความสามารถทางการแข่งขันขององค์กรให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น สำหรับองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ (ภูริรัตน์ สุกใส, 2565)

1. ด้านการรู้ดิจิทัล การรู้ดิจิทัลเป็นคุณลักษณะของผู้บริหารที่มีความเป็นผู้นำดิจิทัลในการที่จะสามารถใช้สื่อด้านดิจิทัลอย่างมีวิจารณญาณ มีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะในเทคโนโลยีดิจิทัลที่ดี และสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

2. ด้านการสื่อสารด้วยดิจิทัล ผู้บริหารควรมีความสามารถในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อเพิ่มความรวดเร็วในการสื่อสารและทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นอีกด้วย

3. ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ผู้บริหารควรมีการแสดงออกถึงการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัลผ่านการดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และกำหนดวิสัยทัศน์ในการสนับสนุนการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการขับเคลื่อนการทำงานขององค์กร (ภูริรัตน์ สุกใส, 2565) ซึ่งผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลนั้นจะต้องสามารถแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดวิสัยทัศน์หรือความคิดรวบยอดในการพัฒนาด้านเทคโนโลยีดิจิทัลได้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในกลยุทธ์ที่จะสนับสนุนเป้าหมายและพัฒนาองค์กรด้วยนวัตกรรมดิจิทัล (ทินกร บัวชู และทิพภาพร บัวชู, 2562)

4. ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล คุณลักษณะของผู้บริหารที่มีความสามารถในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในองค์กรจนเกิดเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัลขององค์กร พร้อมทั้งมีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีใช้ในการปฏิบัติงานจริงภายในองค์กร

5. ด้านการพัฒนาองค์กรด้วยดิจิทัล การแสดงออกของผู้บริหารในความสามารถการจัดสภาพแวดล้อมด้านการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมด้วยความเชี่ยวชาญ และนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาองค์กรทักษะที่จำเป็นสำหรับภาวะผู้นำของผู้บริหารในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย (ทินกร บัวชู และทิพภาพร บัวชู, 2562)

1. มีความชำนาญด้านการใช้งานดิจิทัล ผู้บริหารต้องมีความชำนาญในด้านดิจิทัลและมีความเชื่อมั่นในเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อที่จะสามารถสร้างสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังนำไปสู่การสร้างบรรยากาศทางความคิดสร้างสรรค์เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลต่อไป

2. มีความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศได้อย่างไม่จำกัดอันจะก่อให้เกิดประโยชน์กับองค์กรในการดำเนินงาน การวางแผนกลยุทธ์ การบริหารจัดการคุณภาพอย่างต่อเนื่องโดยใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

3. มีความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร

4. มีการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล

สรุปได้ว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารในยุคดิจิทัลเป็นการแสดงออกของผู้บริหารถึงการมีความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลพร้อมทั้งมีการโน้มน้าวและชักจูงให้บุคลากรภายในองค์กรมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาการทำงานของตนเองเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันขององค์กร โดยองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้ดิจิทัล 2) ด้านการสื่อสารด้วยดิจิทัล 3) ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล 4) ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล 5) ด้านการพัฒนาองค์กรด้วยดิจิทัล

การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารในยุคดิจิทัล

ในการสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารองค์กรในยุคดิจิทัลนั้นจำเป็นต้องเป็นผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ มีความเป็นผู้นำ มีความรู้เกี่ยวกับแพลตฟอร์ม (Platform) และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ทันสมัยอยู่เสมอ มีความคิดสร้างสรรค์ มีการใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังควรสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ผ่านการบูรณาการด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม (ยงยุทธ นฤฤทธิ์มนตรี, กษม ชนะวงศ์ และกุลลาบ ปุริสาร, 2565) ซึ่งในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารในยุคดิจิทัลควรมีการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ภายในองค์กร เช่น (ภาคินัย อุ่นแก้ว, พระมหาสุภาวิชัยปภสสโร และพระครูปริยัติคุณรังสี, 2566)

1. ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล ผู้บริหารควรนำเทคโนโลยีดิจิทัลมามีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการ การตรวจสอบแผนงาน หรือกิจกรรมที่สนับสนุนองค์กรให้บรรลุผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

2. ด้านการสื่อสารดิจิทัล ควรมีการใช้สื่อดิจิทัลในการประสานงาน การประชุม การดำเนินงาน การแบ่งปันข้อมูล และการประชาสัมพันธ์ เพื่ออำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์กรให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ

3. ด้านการรู้ดิจิทัล ผู้บริหารควรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานได้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเทคโนโลยีดิจิทัลและการสร้างนวัตกรรม

4. ด้านการพัฒนาทักษะดิจิทัล ผู้บริหารควรวางแผนในการพัฒนาบุคลากรด้านดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะด้านดิจิทัลที่ต่อเนื่อง และควรมีการพัฒนาความคล่องทางดิจิทัล โดยทำความเข้าใจในเทคโนโลยีที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและสภาพแวดล้อม (ยงยุทธ นฤฤทธิ์มนตรี, กษม ชนะวงศ์ และกุลลาบ ปุริสาร, 2565)

การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารในยุคดิจิทัลควรมีการพัฒนาใน 4 ด้านหลัก ประกอบด้วย 1) ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้วยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กรเพื่อให้องค์กรบรรลุผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์ 2) ด้านการสื่อสารดิจิทัล ควรมีการใช้สื่อดิจิทัลในการดำเนินงานและการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์กรให้เหมาะสมกับสถานการณ์ 3) ด้านการรู้ดิจิทัล ควรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเทคโนโลยีดิจิทัลและการสร้างนวัตกรรมให้กับองค์กร 4) ด้านการพัฒนาทักษะดิจิทัล ควรมีการวางแผนการพัฒนาบุคลากรด้านดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

สรุป

ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารองค์กรที่มีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล มีความคิดสร้างสรรค์ มีความรู้ความเข้าใจด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่อย่างเสมอ เป็นผู้ที่เปิดรับและมีการพัฒนาความคล่องด้านดิจิทัลของตนเองอยู่ตลอด อีกทั้งยังมีความพร้อมที่จะปรับตัว และมีความกล้าที่จะลองสิ่งใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถใหม่

ของตนเองและองค์กร โดยผู้นำดิจิทัลจะเป็นผู้กระตุ้นให้บุคลากรภายในองค์กรได้พัฒนาสมรรถนะและความสามารถด้านดิจิทัลไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนภาวะผู้นำของผู้บริหารในยุคดิจิทัลนั้นเป็นการแสดงออกของผู้บริหารถึงการมีความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล พร้อมทั้งมีการโน้มน้าวและชักจูงให้บุคลากรภายในองค์กรมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาการทำงานของตนเองเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันขององค์กร โดยองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้ดิจิทัล 2) ด้านการสื่อสารด้วยดิจิทัล 3) ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล 4) ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล 5) ด้านการพัฒนาองค์กรด้วยดิจิทัล ซึ่งในการที่จะมีภาวะผู้นำของผู้บริหารในยุคดิจิทัลนั้น จำเป็นต้องมีทักษะต่าง ๆ เช่น มีความชำนาญด้านการใช้งานดิจิทัลมีความสามารถในการนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ มีความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของบุคลากร และมีการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล สำหรับการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารในยุคดิจิทัลควรมีการพัฒนาใน 4 ด้านหลัก ประกอบด้วย 1) ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้วยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กรเพื่อให้องค์กรบรรลุผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์ 2) ด้านการสื่อสารดิจิทัล ควรมีการใช้สื่อดิจิทัลในการดำเนินงานและการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์กรให้เหมาะสมกับสถานการณ์ 3) ด้านการรู้ดิจิทัล ควรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเทคโนโลยีดิจิทัลและการสร้างนวัตกรรมให้กับองค์กร 4) ด้านการพัฒนาทักษะดิจิทัล ควรมีการวางแผนการพัฒนาบุคลากรด้านดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- ครรรชิต มาลัยวงศ์. (2549). ทศนะไอที. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ.
- จิตติมา วรณศรี. (2564). การบริหารจัดการศึกษายุคดิจิทัล. (พิมพ์ครั้งที่ 1). พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์ซอพี ราเช. (2560). การเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดาวรุวรรณ ถวิลการ. (2564). ภาวะผู้นำดิจิทัล Digital Leadership. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทินกร บัวชู และทิพภาพร บัวชู. (2562). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา. ครุศาสตร์สาร.13 (2), 285-294.
- ธีรศักดิ์ อุปรมัย, อุปไมยอริชัย และสุชาติ บางวิเศษ. (2563). การบริหารและการจัดการศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน. พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บวร ปภัสราทร. (2561). การสื่อสารเคลื่อนที่จากยุคที่หนึ่งสู่ยุคที่ห้า มุมมองของพลเมืองดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ภูริรัตน์ สุกใส. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความ
เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์. ใน
การค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัย
นเรศวร.
- ภาคนัย อุ่นแก้ว, พระมหาสุภาวิญญูภสสโร และพระครูปริยัติคุณรังสี. (2566). การพัฒนาภาวะ
ผู้นำในยุคดิจิทัลตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี, 6(4),
199-214.
- พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงคล). (2548). ภาวะผู้นำในบริบทของพุทธศาสนา.
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2549). ภาวะผู้นำในบริบทของพุทธศาสนา.
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มัทนา วังถนอมศักดิ์. (2550). รูปแบบแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎี
บัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2559). ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีการวิจัย และแนวทางสู่การพัฒนา =
Leadership: theories, research, and approaches to development. พิมพ์ครั้งที่
ที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2561). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สุขญา โกลวานิช. (2563). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูใน
ศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. ใน วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมบุรณ์ โตจิตร. (2564). บทบาทผู้นำในการพัฒนาองค์กร. วารสารการบริหารการศึกษา
มจร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 1(3), 62-70.
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2564). การบริหารสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่
2). มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- อรนุช โชพิมพ์. (2555). บทบาทและความสำคัญของผู้นำ. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559). การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (School Management in
Digital Era). เรียกใช้เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2566. จาก
<https://www.truelookpanya.com/dhamma>.
- ยงยุทธ นฤพธัมนตรี, กษม ชนวงค์ และกุหลาบ ปุริสาร. (2565). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร
ในองค์กร. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 12(4), 186-206.
- วินา สุทธิโพธิ์. (2561). ภาวะผู้นำในยุคใหม่. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- Hao, M. R., & Yazdanifard, R. (2015). How effective leadership can facilitate change In organizations through improvement and innovation. *Global Journal of Management and Business Research: A Administration and Management*, 15(9), 1-5.
- Kerdtip, C. (2006). Development model of education technology leadership for School administrators under the Office of Basic Education Commission in southern Thailand. (Doctoral dissertation). Thailand: Songkla University.
- Nak Ai, N. (2006). The factors of E-leadership characteristics and factors affecting E-leadership effectiveness for basic education principals. (Doctoral dissertation). Bangkok: Srinakharinwirot University.
- Polly, D. (2010). Preparing teachers to integrate technology effectively: The case of higher order thinking skills (HOTS). Chapter to appear in S. D'Augustono (Ed.).
- Sieber, S., Kagner, E., & Leader. (2013). How to be a digital. Retrieved June 2, 2024, from <http://www.forbes.com/sites/iese/2013/>.
- Zhu, P. (2017). Five key elements in digital leadership. Retrieved June 6, 2024, From <http://futureofcio.blogspot.com/2015/01/five-key-elements-in-digitalleadership.html>